

NA 337 139 Óriás képek- Együtt élünk

Tartalomjegyzék:

Bevezetés

- 1. Ismerkedés a szereplőkkel**
- 2. Az óvodaudvaron**
- 3. Az osztályteremben**
- 4. Az ebédlőben**
- 5. A tornateremben**
- 6. Az uszodában**
- 7. A gyerekszobában**
- 8. Kerékpártúrán**
- 9. Születésnapon**
- 10. Autóbuszos kirándulás**
- 11. Séta az állatkertben**
- 12. Látogatás a tanyán**
- 13. Látogatás a várban**

A beszélgetés az egyik első tevékenység, amelybe bevonhatók a gyermekek az óvodában.

Kiemelkedő szerepe van az óvodai pedagógiai programban, mert a gyermekek egész oktatási-nevelési jövőjét meghatározza nyelvi fejlődésük. A beszédkommunikáció sikertelensége elmélyíti a már meglévő társadalmi egyenlőtlenségeket. Ezzel szemben a jól megszerkesztett, érthető beszéd bő szókinccsel társulva segítheti a gyermek fölemelkedését, sikerességét. Mindezek miatt rendkívül fontos, hogy támogassuk a gyermekek beszédfejlődését egészen kicsi koruktól kezdve.

Pedagógiai megfontolások

Jelen oktatási segédeszköz (melyet négy éves kortól ajánlunk) iskolai és családi élethelyzeteket ábrázoló poszterekből és egy útmutatóból áll, témája az együttélés, a viselkedés közösségben.

A kép hatékony motivációs eszköz a megszólaláshoz, a képek érzelmileg erősen hatnak a gyermekekre. A jelenetek kiválasztásánál fontos szempont volt, hogy segítségükkel a gyermekek elsajátíthassák a képolvasás alapjait, bővíthessék szókinccsüket, lehetőséget adjunk érzelmeik, gondolataik megfogalmazására, megosztására másokkal.

A készlet tartalma

- 13 nagyméretű (40x52 cm) színes poszter olyan jelenetekkel, melyek lehetőséget adnak az együttélés és a közösségi viselkedés alapvető szabályainak elsajátítására.

- 1 CD, mely a kinyomtatható pedagógiai útmutatót tartalmazza PDF formátumban, 6 nyelven. Az útmutató egy általános bevezetőt, és minden élethelyzethez egy-egy tevékenységvázlatot tartalmaz. Az útmutatók végén egy képekből álló mellékletet találunk (Appendix), ezt nyomtassuk ki valamelyik idegen nyelvű útmutatóról a magyar, szöveges útmutató mellé.

- 1 nyomtatott útmutató magyarul

Általános célok

- Megtanulják felismerni az együttélés szabályait, beszélgetni tudnak róluk.
- Saját viselkedésükről pontosan tudjanak beszámolni.
- Tudatosuljon bennük a csoporthoz tartozás.
- Tanuljanak meg módszeresen kérdezni egy képről és értelmezni a látottakat.
- Helyes nyelvhasználat: beszélgetés, gondolatok kifejezése, megértése; a különböző nyelvtani szerkezetek egyre tökéletesebb alkalmazása (szavak, szószerkezetek, szintaktikailag helyes mondatalkotás, stb.).

A tevékenységek bemutatása, kivitelezése

A kép elemzését, megértését, a módszeres képolvasást kérdés-felelet játékkal segítjük elő, fokozatosan mozdulva el arról, amit a kép ábrázol (megpillantás, felismerés, megnevezés) afelé, amit jelent (asszociáció, hipotézis, dedukció, értelmezés, megértés). Eközben interaktív szakaszokat iktatunk be, mialatt a gyermekek elmondhatják véleményüket, megindokolhatják válaszaikat, gyakorolják és tovább bővítik a már elsajátított készségeket.

Mielőtt hozzákezdenénk a munkához, tanítsuk meg a gyermekeknek, hogy különbséget kell tenni a játék közben használt szabad, kötetlen beszéd és a tanuláshoz, „munkához” használt beszéd között, mely utóbbit csend, koncentráció, gondolkodás előzi meg és hatja át.

Mielőtt az első képhez hozzáfognánk, vezessük be a képolvasás alapfogalmait, hívjuk fel a gyermekek figyelmét a tekintetre, mely „belemélyed” a képbe: a legközelebbi látnivalóktól elindulva halad fokozatosan beljebb.

Vegyünk elő egy dobozt (a cipősdoboz nagyon alkalmas), teteje nélkül fordítsuk az oldalára. Helyezzünk bábukat a szélére, majd a belsejébe, végül a hátsó falhoz, ezzel érzékeltessük a tagolás, az előtér, a belső tér (második, harmadik sík) és a háttér fogalmát.

Mielőtt az autóbuszos kirándulást és a várban tett látogatást ábrázoló képről beszélgetnénk, magyarázzuk meg a gyermekeknek, mit jelent felső szögből fényképezni. Nézzenek meg valamit, amit lefényképeznének, felső szögből.

A táblák számozása egy lehetséges feldolgozási sorrendet sugall, de a pedagógus, ha jónak látja, egészen más sorrendet is használhat. Fontos viszont, hogy mindig az első képpel kezdjünk, mert ezen ismerkednek meg a gyermekek azokkal a szereplőkkel, akik az összes képen megjelennek majd. Ezt a táblát rakjuk ki az osztályteremben, olyan magasan, ahol mindenki jól láthatja, és hagyjuk a falon, míg az egész készletet fel nem dolgoztuk.

- Három poszter foglalkozik a családi élettel: A gyerekszobában, Születésnapon és Kerékpártúrán.

- Öt poszter az iskolai élettel: Az óvodaudvaron, Az osztályteremben, Az ebédlőben, A tornateremben, Az uszodában.

- És végül négy képen a társadalmi együttélés néhány lehetősége jelenik meg: Autóbuszos kirándulás, Látogatás a tanyán, Séta az állatkertben, Látogatás a várban.

A pedagógus szerepe

A pedagógus segítséget nyújt a gyermekeknek, hogy alaposabban lássák és értsék meg a képet, megismerkedjenek az együttélés szabályaival. Átgondolt, előre tervezett kérdésekkel, motiváló magatartással támogatja a gyermekek részvételét a tevékenységekben, szervezi a beszélgetéseket, bátorítja a félénk gyermekeket, akik nehezen szólalnak meg, biztosítja, hogy minden egyes gyermek nyelvi készsége, szókincse fejlődjön, bővüljön, különösen azoké, akik nehezen érik el és tartják meg a megfelelő szintet. A pedagógus elismétli a gyermek által mondottakat újrafogalmazva, helyes szóhasználattal és nyelvtani szerkezettel, de közben vigyáz arra, hogy a gyermek értse, amit hall, és ne legyen túl bonyolult a mondat.

Figyeli saját mondatait, kerüli az elutasító kifejezéseket, és a félmondatok használatát. Kerek, egész mondatokban beszél, ami a gyermekeknek mintául szolgálhat.

Csoportszervezés

Lehetőleg 8-10-es létszámú csoporttal végezzük a tevékenységeket, ez ad optimális számú nyelvi megnyilvánulási lehetőséget, interakciót a pedagógus és a gyermekek között.

Minden képet hetente három 40 perces foglalkozáson dolgozzunk fel (vagy négy 30 perces foglalkozáson - a gyermekek nyelvi fejlettségi szintjéhez és általános munkaritmusához igazodva).

A tevékenységek tartalma, beosztása

Miután egy darabig csendben nézték a képet, és spontánul megnyilatkoztak róla, szigorú rendszer szerint összeállított kérdésekkel segítjük a kép feldolgozását, a helytelen magatartásminták felismerését, és az ezekről való beszélgetést.

1. foglalkozás: A kép elemzése

A képen lévő dolgok felfedezése, értelmezése

- *Általános meghatározás:* ez egy kép, mely egy jelenetet ábrázol, amit olyan valaki készített, akinek ez a foglalkozása: rajzoló

- *Helyszín (hol) és időpont (mikor)*: a képen látható jelenet elhelyezése térben és időben, a kép szerkezete

- *A szereplők (ki? kik?) és tevékenységük (mit csinál? hogyan?)*: a képen látható szereplők megszámlálása és azonosítása, foglalkozásuk megállapítása.

2. foglalkozás: Beszélgetés

- Kérdés/Felelet

„Nézd, értsd meg, elemezd” – nézzük a képet, és kérdéseket teszünk fel róla.

- Kérdés/Felelet és/vagy Hipotézis

Értelmezzük a képet, a szereplők kapcsolatát egymással, próbáljuk megmagyarázni a viselkedésüket.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

Észrevesszük a helytelen magatartásmódokat előzetes ismereteink alapján. Megfogalmazzuk őket, megokoljuk, miért helytelenek, megfogalmazzuk a helyes viselkedési szabályokat.

Értékelés

A pedagógus vezessen egy naplót a foglalkozásokról, melybe minden alkalommal feljegyzi, melyik gyermek körülbelül hányszor szólalt meg.

Egy-egy foglalkozás felvétele a sorozat elejéről (2. kép), közepéről (6. kép), és végéről (12. kép) segíti egy-egy gyermek fejlődésének értékelését.

A felvétel visszahallgatása lehetőséget ad a gyermekeknek saját hangjuk hallására, társaik hangjának felismerésére.

További tevékenységek

Minden gyermek „adoptálhat” egy szereplőt, és lerajzolhatja más szituációkban is. Az illető nyaralni mehet például a tengerpartra vagy a hegyek közé, részt vehet álarcosbálon vagy cirkuszi előadáson, stb.

A pedagógus felrajzolhatja a táblára a helyszínt, a gyermekek pedig egyenként berajzolhatják a saját szereplőjüket.

Más lehetőségek a poszterektől függetlenül:

- vonjunk párhuzamot a gyermekek és a szereplők viselkedése között. A pedagógus összegyűjti a helyes viselkedés szabályait, és adott helyzetben emlékezteti rájuk a gyermekeket;

- készítsünk szójegyzéket a helyes viselkedés szabályaihoz;

- végezhetünk osztályozó, csoportosító tevékenységeket a poszterek kapcsán, pl. a helyszínek szerint (bent/szabadban; otthon/iskolában), stb.

1. Ismerkedés a szereplőkkel

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszélgessenek róla. Jegyezze fel első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy függőleges állású poszter színes ábrákkal.
- **Mit gondoltok, ki készítette a képet?** A képen lévő színes rajzokat egy rajzoló készítette.

Szereplők

-**Mit láttok ezen a képen?** Fiúkat, lányokat, és egy nénit.

Hangosan számlálják meg a szereplőket.

- **Hány gyermek van a képen?** 26 (13 fiú és 13 lány).
- **Kik lehetnek ezek a gyermekek?** Egy óvodai csoport tagjai.
- **Ki lehet a hölgy a képen?** Az óvónéni.
- **Mit láttok minden gyermek képe alatt?** Egy számot.
- **Szerintetek mi helyett állnak a számok?** A gyermekek neve helyett.
- **Szeretnétek tudni, hogy hívják a gyerekeket?**

Hogy megismerkedjétek a gyermekekkel, felolvasom nektek, melyiket hogy hívják. Előre készítsünk egy listát 26 névvel, minden szereplő kapjon egy nevet, és ettől kezdve ezen a néven emlegessük azt a szereplőt.

1.	Kati	10.	Karcsi	19.	Anna
2.	Isti	11.	Marci	20.	Luca
3.	Leó	12.	Joli	21.	Lukács
4.	Lea	13.	Melinda	22.	Gáspár
5.	Fanni	14.	Bálint	23.	Lola
6.	Norbi	15.	Tóni	24.	Eszti
7.	Bandi	16.	Lilla	25.	Ali
8.	Robi	17.	Szandi	26.	Sanyi
9.	Juli	18.	Ildi		

2. foglalkozás: Beszélgetés

A szereplők külső bemutatása

1. Gyerekek

Hajszín

Kinek a haja

- **barna?** Isti, Norbi, Juli, Marci, Gáspár és Eszti.
- **fekete?** Bandi, Karcsi, Joli, Szandi, Annáé, Lukácsé, Alié.
- **szőke?** Leóé, Leáé, Fannié, Melindáé, Tónié, Ildié, Loláé és Sanyié.
- **vörös?** Katié, Robié, Bálinté, Lilláé, Lucáé.

Szemszín

Kinek a szeme

- **kék?** Ildi, Leó, Leá, Ildi és Anná.

- **zöld?** Lilla.

- **barna vagy fekete?** Kati, Fanni, Norbi, Bandi, Robi, Juli, Karcsi, Marci, Bálint, Tóni, Szandi, Lukács, Lolá, Eszti, Ali, Sanyi és Joli.

Kinek nem látjuk a szeme színét, mert csukva van?

Melindának, Lucának és Gáspárnak.

2. Az óvónéni

Írjuk le a külsejét. Vörös, félhosszú haja van, elöl frufruval. Hegyes az orra, a szeme barna. Narancsszínű, hosszú ujjú, V-nyakú pulóvert visel és kék farmert, a lábán a pulóver színéhez illő cipő.

3. foglalkozás: Megfigyelés*A szereplők öltözete***Sorold fel azokat a lányokat, akiken**

- **ruha van.** Kati, Juli, Lilla, Lola.

- **kabát van.** Fanni és Joli.

- **akiken szoknya van és blúz.** Lea, Melinda, Ildi.

- **akiken nadrág van és póló vagy blúz.** Szandi, Anna, Luca, Eszti.

Sorold fel azokat a fiúkat, akik

- **rövidnadrágban vannak.** Norbi, Marci, Lukács.

- **hosszúnadrágban vannak.** Leó, Bandi, Robi, Karcsi, Bálint, Tóni, Gáspár, Ali, Sanyi.

*Kiegészítők***Melyik lánynál van**

- **ugrókötél?** Leánál.

- **egy piros nyalóka?** Fanninál.

- **zsebkendő?** Lucánál.

- **baba?** Lolánál.

Melyik fiúnak van a képen

- **hátizsákja?** Istinek.

- **babája?** Leónak.

- **kockája?** Robinak.

- **füzete?** Karcsinak.

- **labdája?** Marcinak.

- **sebtapasza?** Bálintnak.

- **szívószálas üdítője?** Lukácsnak.

- **mankója és begipszelt lába?** Alinak.

A szereplők felismerése

A pedagógus készítsen egy **kártyajátékot** a CD-n lévő melléklet (Annexes) segítségével.

Játékszabály: a kártyapaklit lefelé fordítva az asztalra tesszük. A gyermekek sorban húznak, megnézik, ki van a képen, és kimondják a nevét. Aki jó nevet mond, megtarthatja a kártyát, ha rossz nevet mond, visszarakja a kártyát a pakli aljára.

Ha többször eljátszák ezt a játékot, könnyebben megtanulják a szereplők nevét.

A kártya más tevékenységekhez is használható. (Pl. Kire gondolkodok? Vagy más, összehasonlítást, aprólékos megfigyelést igénylő, a vizuális figyelmet fejlesztő játékokhoz.)

2. Az óvodaudvaron

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszéljessenek róla. Jegyezze fel első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy vízszintes állású színes poszter.
- **Mi az uralkodó szín a képen?** A szürke, ami az udvart jelöli.
- **Milyen más színeket fedeztek még fel?** A zöldet, sárgát, narancssárgát, stb.

Soroljanak fel néhány tárgya, és mondják meg, milyen színűek (például: a csúszda kék, sárga és piros, a pad barna, stb.)

A helyszín

- **Hol játszódik a képen látható jelenet?** A szabadban, egy óvoda udvarán.
- **Miből látjuk, hogy egy óvodához tartozik az udvar?** Mert rollerek, háromkerekű biciklik, csúszda van az udvaron – és sok gyerek.
- **Írjátok le a helyet** (*a szereplőkkel most ne foglalkozzunk*).

Az előtérben, baloldalon látunk egy fát (nyírfát) hulló levelekkel, alatta egy ugróiskola van felrajzolva a betonra, jobboldalt pázsit látszik egy nagy zöld bokorral.

A kép középső részén, az udvaron, van egy csúszda, néhány tricikli és roller, egy másik nyírfa és egy talicska.

A háttérben még az óvodához tartozik a kerítés az utcára nyíló kapuval, az épület sarkánál van egy bokor, majd következik az óvoda fala nagy ablakokkal, a nyitott bejárati ajtó, és az egyik ablak alatt egy pad.

Leghátul balra egy utcarészlet látszik, járdával, kirakatokkal (egy zöldséges bolt és egy cukrászda kirakatát látjuk), és egy szemetes látszik a járda szélén.

Időpont

- **Milyen évszakban járunk?** Valószínűleg ősz van. A fákon kevés a levél, a szereplők melegen vannak öltözve, pulóver, sapka, sál van rajtuk.
- **Melyik napszak lehet?** Talán a reggeli gyülekező, mielőtt bemennek az osztályba, mert a gyermekeknél ott vannak a táskák, az anyukák még nem mind mentek el.

A szereplők

Valaki mutassa őket, mialatt számolnak.

- **Hány felnőtt van a képen?** 6.
- **Hány gyermek?** 26.
- **Kik vannak a képen?** Talán óvónők és szülők. Középcsoportos gyerekek.
- **Mit csinálnak?** Az előtérben lévő néni az óvó néni, ő épp összeszid egy gyereket. Az asszisztens a csúszdánál segít a gyermekeknek és vigyáz rájuk, nehogy leessenek. A szülők a kapunál beszélgetnek, egy anyuka az ügyeletes pedagógussal társalog. A gyerekek játszanak, sokan veszekednek.

2. foglalkozás: Beszélgetés

Kérdés/Felelet

- **Miről lehet felismerni a gyermekeket?** A megkülönböztető jegyeikről: a hajuk színéről és formájáról, a bőrszínükről (*vessük össze a képet a Szereplők poszterrel*).
- **Ki az a két gyerek, akik a kapu felől jönnek keresztül az udvaron, hátukon a táskával?** Melinda és Bandi.
- **Szerintetek ki készítette a rajzokat, amik az ablakon vannak?** Természetesen a gyermekek.
- **Hány táskát láttok a képen?** 8-at.

Kérdés /Felelet és/vagy hipotézis

- **Ki lehet a hosszúruhás hölgy a kapuban?** Szandi anyukája.
- **Mit tart a karján?** Egy kisbabát, valószínűleg Szandi kistestvérét.
- **Szerintetek ki az, akivel beszélget?** Egy másik anyuka, talán a Bálinté (figyeljük meg a hasonlóságot).
- **Miből sejtjük, hogy melyik gyermeknek ki a szülője?** Bizonyos hasonlóságokból.
- **Szerintetek mi történt Alival, miért hord mankót?**

Hipotézis: Balesete volt, eltörte a lábát.

- **Miért nyitja ki Luca az ajtót?**

Hipotézis: Mert Alinak mindkét keze foglalt, tartja a mankókat.

- **Kire szól rá az óvó néni és miért?** Lukácsra.

Hipotézis: Mert pisilnie kell, és nem akar bemenni a vécére.

- **Miért integet Melinda a fiatal tanárnak?**

Hipotézis: Köszön neki, mert jól ismeri.

- **Ki az a fiatal tanár?**

Hipotézis: Biztos egy másik csoport óvó bácsija.

- **Miért teszi le Fanni gondosan a táskáját egy fa tövére?**

Hipotézis: Mert vigyáz rá.

- **Miért egy kötéllel ugrál Anna és Ildi?**

Hipotézis: Mert barátnők, jól megértik egymást.

- **Miért nem mer Lola lecsúszni a csúszdán?**

Hipotézis: Mert fél, de az asszisztens biztatja.

- **Miért rollerezik Lea olyan közel Istihez?**

Hipotézis: Mert versenyeznek, és meg akarja előzni.

- **Mit játszik Norbi, Robi és Juli, miért? Bújócskát.**

Hipotézis: Mert ezt szeretik játszani az udvaron.

- **Mit csinál a két anyuka a kapuban? Beszélgetnek.**

Hipotézis: Talán az óvó néniről.

- **Miért beszélget egyik anyuka az ügyeletes pedagógussal?**

Hipotézis: Mert valami információt akar neki mondani – például, hogy a gyermeke ma nem ebédel az óvodában.

- **Láttok-e állatokat a képen?** Igen, madarakat.

Hipotézis: Biztos keresik a lehullott morzsákat.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

1. *Használjunk mutatópálcát, hogy rámutathassunk arra a képrészletre, amiről beszélünk.*
2. *Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a képen látható helytelen magatartásokra.*
3. *Hagyjuk, hogy beszélgessenek a hibás viselkedésmódról, és fogalmazzák meg a helyes magatartási szabályt.*

Balra lent Leó egy fa tövénél pisil. Ez helytelen.

Viselkedési szabály: Tartsuk be az egészségügyi szabályokat.

Az ugróiskolánál Karcsi rángatja Lilla haját, ő meg a nyelvét ölti rá.

Viselkedési szabály: Legyünk udvariasak, és tiszteljük egymást.

Az ugróiskolától jobbra Gáspár kiakasztja Esztit. Ez csúnya dolog és veszélyes.

Viselkedési szabály: Tiszteljük egymást.

Gáspártól lefelé, Szandi és Marci veszekszenek egy triciklin.

A kép közepén Joli és Tóni a talicskán marakodnak.

Viselkedési szabály: Nem veszekszenek egy játékért.

Fent középen Sanyi krétával firkálja az iskola falát. Ez nem megengedett.

Viselkedési szabály: Nem firkálunk az épületek falára.

A csúszda tövének Kati sír. Senki nem akar vele játszani.

Viselkedési szabály: Odafigyelünk egymásra, nem közösítünk ki senkit.

Katitól lefelé, Bálint belerúg egy táskába.

Viselkedési szabály: Vigyázzunk a magunk és mások holmijára.

Lent jobbra, az óvó néni csúnyán néz Lukácsra, mialatt mutatja neki, merre van a vécé.

Viselkedési szabály: Ne várjunk az utolsó pillanatig a vécére menéssel.

További lehetőségek

1. Találjunk más példákat is a képen, amivel felhívhatjuk a figyelmet valamilyen életvezetési szabályra. Például:

- Balra fenn egy cukrászda kirakatát látjuk, megrakva édességgel.

Életvezetési szabály: Ne fogyasszunk túl sok édességet.

2. Figyeljünk fel a helyes magatartási mintákra is. Például:

Fenn jobbra Luca kinyitja az ajtót Alinak, aki sántít.

Viselkedési szabály: Segítsünk azoknak, akiknek szükségük van rá.

3. Az osztályteremben

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszélgessenek róla. Jegyezze fel első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy vízszintes állású színes poszter.
- **Mi az uralkodó szín a képen?** A sárga és a narancssárga.
- **Milyen más színeket fedeztek még fel?** A zöldet, rózsaszínt, stb.

Soroljanak fel néhány tárgyat és mondják meg, milyen színű (például: a tábla zöld, a szőnyeg lila, stb.).

A helyszín

- **Hol játszódik a képen látható jelenet?** Egy óvodai osztályteremben. A középcsoport termében.
- **Miből látjuk, hogy egy óvodai teremben?** Mert sok gyermek van a teremben, akik kisebb csoportokban tevékenykednek: rajzolnak, olvasnak, építőkockáznak, gondozzák a növényeket, a halakat, stb.
- **Írjátok le a helyet (a szereplőkkel most ne foglalkozunk).**
Az előtérben, balról jobbra haladva, látunk egy festősarkot (egy ládát több rekesszel, amiben a festékek, ecsetek, ragasztók vannak és két festőállványt), két asztalt (egy kerek asztalt és egy szögleteset) és egy szemétkosarat.
Középen, balról jobbra haladva, látunk egy fiókos szekrényt akváriummal a tetején, egy négyszögletű asztalt, egy nagy kerek asztalt, egy másik szemétkosarat.
Hátrébb, balról jobbra haladva, van egy szögletes asztal a konyhasarok és a fűtőtest előtt, azután egy olvasósarok könyvszekrényvel, szőnyeggel és párnákkal; jobb oldalt látjuk az óvó néni íróasztalát.
Leghátul két nagy ablakot látunk, a falon képeket, táblázatokat, egy zöld falitáblát, egy órát és jobb szélén a bejárati ajtót.

Időpont

- **Milyen évszakban járunk?** Ősz van. A gyerekeken és az óvó nénin hosszú ujjú pulóver, köpeny van. Az ablak előtt a nyírfán még van néhány színes levél.
- **Melyik napszak lehet?** Délelőtt, kiscsoportos foglalkozásokat tartanak.
- **Miből látjátok, hogy délelőtt van?** Az órán 10 óra 10 perc van. Az asszisztens a festő csoporttal, az óvó néni a kivágó-ragasztó csoporttal foglalkozik. A többi gyermek önállóan játszik vagy dolgozik.

A szereplők

Valaki mutassa őket, mialatt számolnak.

- **Hány felnőtt van a képen?** 2, az óvó néni és az asszisztens.
- **Hány gyermek?** 26 (13 kislány és 13 kislány).
- **Miről ismeritek fel az óvó nénit?** A hajviseletéről.
- **Miről ismeritek fel az asszisztenst?** A rövid hajáról és a fehér köpenyéről.

- **Mit csinálnak a képen lévő szereplők?** A felnőttek segítenek a gyermekeknek elvégezni a feladatokat. A gyermekek tevékenykednek. Van aki rajzol vagy fest, mások játszanak (építőkockával, képkirakóval, etetik a babát, stb.), van aki gondozza a halakat, vagy öntözi a növényeket, mások képeskönyvet nézegetne, vagy kivágnak-ragasztanak. Mindenki foglalkozik valamivel. Ugyanolyan óvodai nap, mint a többi.

2. foglalkozás: Beszélgetés

Kérdés/Felelet

- **Mit láttok az első poszteren a tábla mellett?** A középső csoportos gyerekek fényképeit.
- **És a másik poszteren, balra?** Egy szamarat, egy teknősbékát és egy kiségeret, meg betűket.
- **Ki rajzolta a virágot a táblára?** Az óvó néni.
- **Hány babát láttok a képen?** 4-et, a konyhasarokban.
- **Milyen konyhafelszerelési cikkeket ismertek fel?** Egy tűzhelyet sütővel, egy mikrohullámú sütőt, egy szűrőt, edényeket (főzőedényeket, tányérokat, bögréket, stb.).
- **A tábla fölötti sorozat hányas számig tart?** 6-ig.
- **A kivágós-ragasztós asztalnál Norbi miért nyújtja az ujját?** Mert kérdezni akar valamit az óvó nénitől.
- **Mit csinál Karcsi a könyvsarokban?** Felvesz, vagy helyre rak egy könyvet.
- **Juli és Melinda miért ülnek szorosan egymás mellett?** Mert ugyanazt a képeskönyvet nézegetik.
- **Kati miért öntözi a virágokat?** Hogy legyen elég vizük, ne száradjanak ki.
- **Marci miért vett fel köpenyt a festéshez?** Hogy óvja a ruháját a festéktől.

Kérdés /Felelet és/vagy hipotézis

- **Mivel foglalkozik Tóni a kerek asztalnál?** Kirak egy puzzle-t.
Hipotézis: Szereti a logikai játékokat.
- **Mit csinál Luca és Lilla a szőnyegen?** Egymásra rakják az építőkockákat.
Hipotézis: Szeretik a nagy építkezéseket.
- **Mit játszik Lola és Ildi a konyhasarokban?** Etetik a babát.
Hipotézis: Utánozzák a saját anyukájukat.
- **Az ovális asztalnál ülve mit csinál Lukács, Gáspár és Norbi?** Papírból vágnak ki ollóval.
Hipotézis: Tanulják az olló használatát, és a kerek formák kivágását.
- **Mit csinál Fanni, Lea és Anna az akvárium előtt?**
Hipotézis: Anna hozza a dobozt a szárított földibolhával, itt az ideje megetetni a halakat.
- **Isti miért dob a szemétkosárba egy papírt?**
Hipotézis: Nem tetszett neki a rajza, inkább készít még egyet.
- **Miért visel sapkát Lukács a teremben?**
Hipotézis: Mert kihullott a haja egy súlyos betegség után.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

1. *Használjunk mutatópálcát, hogy rámutathassunk arra a képrészletre, amiről beszélünk.*
2. *Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a képen látható helytelen magatartásokra.*
3. *Hagyjuk, hogy beszélgessenek a hibás viselkedésmódról, és fogalmazzák meg a helyes magatartási szabályt.*

Középen, fenn, Lilla ledönti a tornyot, amit a társa épített. Ez helytelen.

Viselkedési szabály: Tiszteljük egymás munkáját.

Kicsit lejjebb, balra, Leó buborékot fúj a rágógumijából.

Viselkedési szabály: Tartsuk be a szabályokat, például: „tilos rágózni az óvodában”.

Lent balra, Fanni beledugja a kezét az akváriumba, s ezzel megijeszti a halakat. A hal nem játék.

Viselkedési szabály: Védelmezzük és tiszteljük az állatokat.

A kivágós asztalnál Lukács helytelenül ül a széken, maga alá teszi a lábát a székre.

Viselkedési szabály: Ülünk helyes tartásban az asztalnál, hogy ne görbüljön a hátunk.

A kép jobboldalán Ali kiránt egy könyvet a Joli kezéből. Mindketten ugyanazt a könyvet akarják.

Viselkedési szabály: Vigyázzunk a felszerelés és egymás épségére, ne verekedjünk.

Lejjebb, Bálint a levegőbe szórja a puzzle néhány darabját. Nem bír magával.

Viselkedési szabály: Uralkodjunk magunkon, maradjunk nyugton.

Jobbra Robi egy virág szirmait tépdési.

Viselkedési szabály: Óvjuk a növényeket.

Lent jobbra Sanyi sír, és mutatja a tönkretett rajzát. Bandi ráfirkált a társa rajzára.

Viselkedési szabály: Tiszteljük mások munkáját.

További lehetőségek

1. Találjunk más példákat is a képen, amivel felhívhatjuk a figyelmet valamilyen életvezetési szabályra.

2. Figyeljünk fel a helyes magatartási mintákra is.

4. Az ebédlőben

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszélgessenek róla. Jegyezze fel első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy vízszintes állású színes poszter.
- **Melyek az uralkodó színek a képen?** A világoskék és a sárga.
- **Milyen más színeket fedeztek még fel?** A zöldet, fehéret, sötétkéket, narancssárgát, szürkét, stb.

Soroljanak fel néhány színt, és társítsanak hozzá tárgyakat (például: sárgák a falak és a tányérok).

A helyszín

- **Hol játszódik a képen látható jelenet?** Egy óvodai ebédlőben
- **Miből látjuk, hogy egy óvodai ebédlőben?** Mert egyforma nagy asztalok vannak, abrosszal, és körülöttük gyermekek esznek.
- **Írjátok le a helyet (a szereplőkkel most ne foglalkozzunk).**
Az előtérben, balról jobbra haladva, megterített asztalokat látunk, van rajtuk abrossz, tányérok, evőeszközök, poharak, vizeskancsó, kenyérkosár, jobbszélen van egy guruló tálalóasztal az ételekkel.
Középen, balról jobbra haladva két másik asztalt látunk.
Hátrébb az ebédlő fala látszik, rajta fogasok, képek, átjárók.
Leghátul, a háttérben, balra látszik a folyosó padlója és a mosdó, jobboldalt a háttérben a konyha látszik.

Időpont

- **Milyen évszakban járunk?** Ősz van vagy tél, mert a szereplők melegen vannak öltözve (hosszú ujjú póló, pulóver, garbó van rajtuk és hosszúnadrág). A fogasokon kabátok vannak. Az asszisztens hosszú ujjú pulóvert visel.
- **Melyik napszak lehet?** Ebédszünet van egy tanítási napon.
- **A gyermekek mind egyszerre értek az ebédlőbe?** Nem, van, aki a kezét mossa, mások most mennek az asztalokhoz. Van, aki most kap enni, van, aki befejezte már, és összeszedi a tányérokat, stb.

A szereplők

Valaki mutassa őket, mialatt számolnak.

- **Hány felnőtt van a képen?** 2.
- **Hány gyermek?** 25 (13 kislány és 12 kisfiú).
- **Mit csinálnak a képen lévő szereplők?** A gyermekek jönnek ebédelni. Vannak, akik még nem ültek le, egyesek kezét mosnak, mások most érkeznek, vagy segítenek a tálalásban. Egyesek ülnek az asztaloknál. A felnőttek segítenek a tálalásban.

2. foglalkozás: Beszélgetés

Kérdés/Felelet

- **Ki hiányzik az ebédlőből?** Leó, Lea ikertestvére.
- **Mi a mai menü?** Zöldborsó és sült hús.
- **Miből gondoljátok?** Látszik a tányérokon és a tálakban.
- **Kik ülnek jobbra az alsó asztalnál?** Fanni, Eszti, Kati és Ali.
- **Kik esznek az alsó, baloldali asztalnál?** Robi, Szandi, Luca, Melinda és Juli.
- **Hány poszter látszik a falakon?** 6.
- **Mi van rajtuk?** A folyosón lévő képen egy nyíl mutat az ebédlő felé. A baloldali fogas feletti képen a mai menü látszik. A többi négy poszter az élelmiszerek négy csoportját ábrázolja: gyümölcsöket, zöldségeket, tejtermékeket, gabonaféléket (búzát és kukoricát).
- **Felismeritek az óvodai asszisztent a képen?** Ott van Szandi mellett.
- **Mit csinál?** Felköti Szandi állkendőjét.
- **Lea miért áll lábujjhegyen?** Mert nem éri fel a fogast a kabátjával.
- **Mit tart a kezében Anna, Lola és Ildi?** Az állkendőjüket.
- **Mi esett le a földre a konyhában?** Egy szelet kenyér.
- **Mit látunk a földön a mosdóban?** Víztócsákat.
- **Hol van a konyhaszekrény?** A konyhában, hátul a falnál.

Kérdés /Felelet és/vagy hipotézis

- **Mit csinál Lea és Joli?** Levetik és felakasztják a kabátjukat.
Hipotézis: Mindjárt mennek a mosdóba kezét mosni ebéd előtt.
- **Mit csinál Lukács és Norbi?** Mossák a kezüket a mosdóban.
Hipotézis: Azután mennek ebédelni.
- **Ki az a négy gyerek, akik közelednek az asztalokhoz?** Anna, Bandi, Lola és Ildi.
Hipotézis: Keresik a helyüket.
- **Mit csinál Szandi?** Rámosolyog az asszisztensre, aki felköti az állkendőjét.
Hipotézis: Nem tudja egyedül bekötni az állkendőt.
- **Honnan jön Gáspár?** A konyhából egy tele kancsó vízzel.
Hipotézis: Kiürült a kancsó az asztalnál, kivitte a konyhába, és kicserélte egy teli kancsóval.
- **Mit csinál Kati?** Vízet tölt egyik gyerek poharába az asztalnál.
Hipotézis: Szeret segíteni, másokra is gondol.
- **Mit hoz Karcsi és Sanyi?** Egy-egy kosár kenyeret visznek az asztalukhoz.
Hipotézis: Kiürült a kosár az asztaluknál, kivitték a konyhába, és kicserélték.
- **Miért ad a konyhás néni csirkét Alinak?**
Hipotézis: Mert nem eszik disznóhúst.
- **Miért áll Isti?**
Hipotézis: Mert segít a tálalásban? Zöldborsót szed a társai tányérjába.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

1. *Használjunk mutatópálcát, hogy rámutathassunk arra a képrészletre, amiről beszélünk.*
2. *Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a képen látható helytelen magatartásokra.*
3. *Hagyjuk, hogy beszélgessenek a hibás viselkedésmódról, és fogalmazzák meg a helyes magatartási szabályt.*

Fent, a kép baloldalán Lilla a mosdóban azzal szórakozik, hogy fröcsköli a vizet.

Viselkedési szabály: Ne fröcsköljük a vizet, tartsuk tiszteletben a közös helyiségeket.

Lent balra Robi hintázik a székével, ezzel kockáztatja, hogy felborul, vagy kitörik a szék lába.

Viselkedési szabály: Vigyázzunk a bútorzatra és saját épségünkre.

Luca eltolja magától a tányérját, és húzza a száját.

Viselkedési szabály: Igyekezzünk megenni mindent, amit elének tesznek.

A kép közepén Bandi sapkával a fején megy az asztalhoz. Elfelejtette levenni!

Viselkedési szabály: Ne legyünk szórakozottak.

Bálint egy villával megszúrja Tóni kezét.

Viselkedési szabály: Ne szórakozzunk mások rovására, ne bántunk másokat.

Jobbra fenn egy szelet kenyér van a padlón.

Viselkedési szabály: Tiszteljük a kenyeret, gondoljunk az éhezőkre szerte a világban.

Az alsó asztalnál Eszti játszik az étellel, dobálja a borsószemeket.

Viselkedési szabály: Tiszteljük az ételt, ne játsszunk vele.

Fanni nekiesik a kenyérkosárnak, és egyszerre több szeletet vesz ki.

Viselkedési szabály: Ne pazaroljuk az ételt.

További lehetőségek

1. Találjunk más példákat is a képen, amivel felhívhatjuk a figyelmet valamilyen életvezetési szabályra. Például:

- Mossunk kezet evés előtt.
- Használjunk állkendőt.
- Együnk meg mindent, amit elének tesznek. Stb.

2. Figyeljünk fel a helyes magatartási mintákra is.

- Juli és Melinda összeszedik a társaik kiürült tányérjait.

Viselkedési szabály: Igyekezzünk segíteni másoknak.

- Marci integet Bandinak, hogy jöjjön oda, üljön mellé. Mutatja neki az üres széket.

Viselkedési szabály: Ne feledkezzünk meg a barátainkról.

5. A tornateremben

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszélgessenek róla. Jegyezze fel első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy vízszintes állású színes poszter.
 - **Melyek az uralkodó színek a képen?** A narancssárga és a sárga.
 - **Milyen más színeket fedeztek még fel?** A zöldet, kéket, türkizkék, rózsaszínt, stb.
- Soroljanak fel néhány színt, és társítsanak hozzá tárgyakat (például: világoskék a padló és a mennyezet).*

A helyszín

- **Hol játszódik a képen látható jelenet?** Egy óvodai tornateremben.
 - **Miből látjuk, hogy egy óvodai tornateremben?** A különböző eszközökből és a padlón lévő tornaszőnyegből.
 - **Írjátok le a helyet** (*a szereplőkkel most ne foglalkozzunk*).
- Az előtérben, balról jobbra haladva, egy gerendát látunk egy vastag kék matracon, ami az egész padlót beborító tornaszőnyegen fekszik. Ugráló labdák vannak még itt, meg két pad, amin öltözködni lehet.
- Középen, balról jobbra haladva, először egy szertár-szekrényt látunk a mozdítható tornaszerek számára, egy vastag matracot a bukfencezésekhez, egy vödröt labdákkal, és a falon egy ablakot.
- Hátrébb, balra egy kis ablak látszik meg egy ajtó, szemben velük egy mászórács.
- Leghátul, a háttérben, a falon van két bordásfal, egy falra erősített tornaszőnyeg, egy karika. A mennyezet egy darabja is látszik.

Időpont

- **Milyen évszakban járunk?** Nem lehet tudni (benn vagyunk a tornateremben).
- **Melyik napszak lehet?** Tornaóra.

A szereplők

Valaki mutassa őket, mialatt számolnak.

- **Hány felnőtt van a képen?** 2.
 - **Hány gyermek?** 26.
 - **Mit csinálnak a képen lévő szereplők?** A felnőttek irányítják vagy segítik a gyermekeket.
- Az óvó néni a bukfencezést felügyeli. Az asszisztens Julinak segít felmászni a bordásfalra. A gyerekek ugrálnak, másznak, dobálják a labdákat, van, aki verekedik, mások ülnek, beszélgetnek, stb.

2. foglalkozás: Beszélgetés

Kérdés/Felelet

- **Mit láttok a szekrényben a félig nyitott ajtón át?** Labdákat és egy karikát.
- **Kit láttok a szekrény mellett a falnál?** Jolit, aki duzzog.

- **Mi van a pad alatt, ahol Gáspár ül?** Egy pár teniszcipő.
- **Mi van a falon a bordásfal és a karika között?** Egy kicsi tornaszőnyeg.
- **Mi van a bejárati ajtón?** Valamilyen poszter írással, képpel.
- **Ki van az ablakpárkányon?** Szandi.
- **Mit csinál Ildi?** Megy a gerendán.
- **Hányan várnak a gerendánál?** Hárman: Norbi, Tóni és Lukács.
- **Hány labdát láttok a képen?** Egyet a vödörben, egyet mellette, egy repül a vödör felé, egy van az Isti balkezeiben, kettő Melindánál, és egy repül a világítótestek felé a mennyezeten.

Kérdés /Felelet és/vagy hipotézis

- **Ali miért nem vesz részt a foglalkozásokon?**

Hipotézis: Mert eltört a lába.

- **Lea és Gáspár miért veszik le a cipőjüket a padon?**

Hipotézis: Mert kímélni akarják a tornaterem padlóját.

- **Isti miért nyújtja ki a nyelvét?**

Hipotézis: Ez a szokása, mikor koncentrálni, hogy jól célozzon a labdával.

- **Mit csinál Melinda?**

Hipotézis: Várja, hogy rá kerüljön a sor.

- **Miért segít az asszisztens Julinak felmászni a bordásfalra?**

Hipotézis: Hogy nehogy leessen Juli.

- **Mit csinál Karcsi a vastag szőnyegen?** Bukfencezik.

Hipotézis: Mosolyog, mert nagyon szeret bukfencezni.

- **Miért nevet Anna és Eszti a labdákon ugrálva?** Bolondoznak.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

1. *Használjunk mutatópalcát, hogy rámutathassunk arra a képrészletre, amiről beszélünk.*
2. *Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a képen látható helytelen magatartásokra.*
3. *Hagyjuk, hogy beszélgessenek a hibás viselkedésmódról, és fogalmazzák meg a helyes magatartási szabályt.*

Fent, a kép baloldalán Juli az asszisztens segítségével mászik fel a bordásfalra; mellette a másik bordásfalon Fanni majmot utánozva fél kézzel csüng az egyik bordán.

Viselkedési szabály: Ne kockáztassuk fölöslegesen az épségünket.

Lent balra Lukács hátrátolja a társát, hogy előbb ő kerüljön sorra a gerendánál.

Viselkedési szabály: Legyünk türelmesek, amikor sorban állunk.

A kép középső részén, balra, a szekrény mellett, Joli duzzog a földön ülve, és nem vesz részt a tevékenységekben.

Viselkedési szabály: Az óvodában és az iskolában minden sporttevékenységben vegyünk részt.

A vastag kék szőnyegtől balra Kati húzza Luca haját, aki mindjárt sír.

A szőnyeg mögött Lilla elakasztja Robint.

Viselkedési szabály: Ne bántsunk senkit.

Jobboldalt Bálint szándékosan a lámpára dobja a labdát.

Viselkedési szabály: Vigyázzunk a közvagyonra.

Mellette Bandi nem akarja összeszedni a gyűrűket.

Viselkedési szabály: Vegyünk részt a közös tevékenységekben.

Szandi táncol az ablakpárkányon, nem számol a veszéllyel.

Viselkedési szabály: Ne kockáztassuk fölöslegesen az épségünket.

A kép alján, jobbra, Sanyi sír, mert nem találja a tornacipője párját.

Viselkedési szabály: Tartsuk rendben a holminkat.

További lehetőségek

Figyeljünk fel a helyes magatartási mintákra is.

- Jobbra fenn Karcsi a rudakba kapaszkodva mászik a rácson.

Viselkedési szabály: Legyünk mindig óvatosak, mikor valami veszélyes dolgot csinálunk.

- Jobboldalt egy padon Ali nézeget egy képeskönyvet, mert nem tud együtt tornázni a többiekkel.

Viselkedési szabály: Alkalmazkodjunk bölcsen a körülményekhez.

6. Az uszodában

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszélgessenek róla. Foglalja össze első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy vízszintes állású színes poszter.

- **Melyik az uralkodó szín a képen?** A kék.

- **Milyen más színeket fedeztek még fel?** A pirosat, narancssárgát, zöldet, stb.

Soroljanak fel néhány színt, és társítsanak hozzá tárgyakat (például: sötétkék a létra, zöld a csúszda).

A helyszín

- **Hol játszódik a képen látható jelenet?** Egy uszodában.

- **Miből látjuk, hogy egy uszodában?** Két medence van a képen, egy négyszögletes, amiben van egy korlát, és egy kisebb kerek, amiben csúszda van. Zuhanyokat látunk, lábmosó medencét, egy létrás széket, ahonnan felügyni lehet; kockás kerámiapadló van.

- **Írjátok le a helyet** (*a szereplőkkel most ne foglalkozzunk*).

Az előtérben, balról jobbra haladva, egy falat látunk két zuhannyal, aztán egy lábmosó medencét, majd jobbszélen egy másik falat, amin egy zuhany látszik.

Középen, balról jobbra haladva, először a nagy medencét látjuk, benne a korláttal, és a kis medencét a csúszdával. A kis medencében egy úszószőnyeg sarka látszik, egy labda meg egy felfújtt kacska. A két medence között úszólapok vannak a padlón.

Hátrébb, balra, lépcsőt látunk, oszlopokat, a padlón különböző eszközöket, és egy létrás állványt.

Leghátul, a háttérben, ablakokat látunk.

Időpont

- **Milyen évszakban járunk?** Nem lehet megmondani, mert az uszodák egész évben nyitva tartanak. Nem lehet kilátni a szabadba.

- **Melyik napszak lehet?** Egy gyerekeknek fenntartott időszak az uszodában.

A szereplők

Valaki mutassa őket, mialatt számolnak.

- **Hány felnőtt van a képen?** 6.

- **Hány gyermek?** 26 (13 kislány és 13 kisfiú).

- **Kik vannak a képen?** A középcsoportos gyerekek az óvodából, a felügyelő az uszodából, az úszásoktató, az óvó néni, két apuka és egy anyuka.

- **Mit csinálnak a képen lévő szereplők?** A felnőttek irányítják, vagy segítik a gyermekeket. Az úszásoktató a medence szélén áll, a felügyelő az állványról figyeli az eseményeket. A szülők segítenek a gyermekeknek. A gyerekek zuhanyoznak, vagy benn vannak a medencében. Ali az egyik oszlop lábánál ül.

2. foglalkozás: Beszélgetés

Kérdés/Felelet

- **Mibe vannak öltözve a gyerekek?** Úszónadrágba, úszósapkába. Van, akin úszószemüveg is van.
- **Minden gyereken van úszósapka?** Nem, Istin és Melindán nincs.
- **Milyen tevékenységeket végeznek a gyerekek?** Ugrás a karikába, lebegés az úszólapon, labdázás, a fej bedugása a víz alá, úszás, csúszdázás, stb.
- **Melyik tevékenységekben vesz részt az óvó néni?** „Lebegés úszólappal a fej alatt” és „Labdázás a vízben”.
- **Hány gyermek vesz részt az „Ugrás a karikába” tevékenységben?** Három (Lea, Melinda és Bálint).
- **Hányan úsznak a korlát jobboldalán?** Hárman (Eszti, Anna és Bandi).
- **Hány gyermek vesz részt a „Bebukom a víz alá, mint egy kacska” foglalkozáson?** Három (Sanyi, Joli és kikövetkeztethetjük, hogy a víz alatt Ildi van).
- **Hányan vannak a csúszdánál?** Ketten (Lilla és Marci).
- **Kiket ismertek fel az óvó néni kiscsoportjában?** Norbit és Lukácsot, akik lebegnek a hátukon az úszólapok segítségével, Szandit, Istit és Katit, akik labdáznak a vízben.
- **Mit csinál a felügyelő?** Az állványon ülve sípól, mert látja, hogy Bálint belöki a vízbe Melindát.
- **Mit láttok a padlón?** Különböző eszközöket (úszólapokat, egy karikát, különböző alakú és rendeltetésű úszógumikat).
- **Mi van a padon és a padlón az oszlop mellett?** Néhány törülköző.
- **Mi van a medencék szélén?** Létra, amin be lehet ereszkedni a vízbe.
- **Mi lebeg a víz tetején a kis medencében?** Egy úszómatrac, egy rózsaszín labda és egy kacska alakú úszógumi.

Kérdés /Felelet és/vagy hipotézis

- **Mit csinál Ali?** Egy képeskönyvet nézeget.
Hipotézis: Begipszelt lábbal nem tud úszni.
- **Mit csinál Lea a nagy medencében?** Beugrik a karikába karján úszógumival.
Hipotézis: Követi az utasításokat.
- **Mit csinál Marci a csúszda mellett?**
Hipotézis: Várja, hogy rá kerüljön a sor.
- **Hogyan kerül a medencébe Joli?** Leereszkedik a létrán.
Hipotézis: Nem mer beugrani a vízbe.
- **Miért van egy rúd az úszómester kezében?**
Hipotézis: Azzal segíti azokat a gyereket, akik úszógumi nélkül úsznak.
- **Ki bukik a vízbe a piros sapkás anyukája mellett a nagy medencében?**
Hipotézis: Ildi. (Következtetéssel juthatunk erre az eredményre.)
- **Miért használja Norbi és Lukács az úszólapokat?**
Hipotézis: Segíti őket, mialatt tanulnak háton úszni.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

1. *Használjunk mutatópálcát, hogy rámutathassunk arra a képrészletre, amiről beszélünk.*
2. *Hívjuk fel a gyerekek figyelmét a képen látható helytelen magatartásokra.*
3. *Hagyjuk, hogy beszélgessenek a hibás viselkedésmódról, és fogalmazzák meg a helyes magatartási szabályt.*

Az előtérben Tóni beleugrik a lábmosó medencébe, hogy lefröcskölje a társait. Ez veszélyes, mert elcsúszhat.

Jobbra, Robi szaladgál a kis medence körül. Nem gondol a veszélyre. A medence környéke mindig síkos.

A lábmosó medencétől jobbra Fanni sír a padlón, mert elcsúszott futás közben, és beütötte a lábát.

Viselkedési szabály: Ne kockáztassuk fölöslegesen az épségünket.

Lent jobbra Luca sír, mert otthon felejtette a fürdőruháját. Bugyiban nem szabad fürdeni.

Viselkedési szabály: Tartsuk be a szabályokat („Fürdőruha viselete az uszodában kötelező”).

A kép középső részén a nagy medence bal oldalán Bálint meglöki Melindát, hogy beleessen a vízbe. A felügyelő sípszóval figyelmezteti.

Viselkedési szabály: Tartsuk be a biztonsági szabályokat.

A nagy medencében lebukás közben Sanyi vizet nyelt, ezért köhög, és köpköd a vízbe.

Viselkedési szabály: Tartsuk be az egészségügyi szabályokat.

Jobboldalt, a csúszda tetején, Lilla félelmében kapaszkodik és ordít.

Viselkedési szabály: Uralkodjunk a félelmünkön, ha nincs valós alapja.

További lehetőségek

1. Találjunk más példákat is a képen, amivel felhívhatjuk a figyelmet valamilyen viselkedési szabályra. Például:

- Lent, baloldalt, Juli és Leó zuhanyoznak, mielőtt bemennének a medencébe.

- Kicsit jobbra, Gáspár és Karcsi okosan leöblítik a lábukat a lábmosó medencében.

Viselkedési szabály: Tartsuk be a higiénés szabályokat. (Medencébe lépés előtt kötelező a lábmosás.)

- A nagy medence szélén Lola reszket, nem akar visszatérni a vízbe. Nagyon fázik.

Viselkedési szabály: Ne vigyünk semmit túlzásba.

2. Figyeljünk fel a helyes magatartási mintákra is.

A nagy medencében Isti arcát eltalálta a labda. Szandi nem jól mérte fel a távolságot, ezért bocsánatot kér.

Viselkedési szabály: Ne felejtsünk el bocsánatot kérni, ha valakinek fájdalmat vagy kellemetlenséget okozunk.

7. A gyerekszobában

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszélgessenek róla. Foglalja össze első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy vízszintes állású színes poszter.

- **Melyek az uralkodó színek a képen?** A sárga és a zöld.

- **Milyen más színeket fedeztek még fel?** A rózsaszínt, narancssárgát, zöldet, stb.

Soroljanak fel néhány színt, és társítsanak hozzá tárgyakat (például: az alacsony játszóasztal rózsaszín).

A helyszín

- **Hol játszódik a képen látható jelenet?** Egy házban vagy lakásban.

- **Melyik részében a háznak vagy lakásnak?** A gyermekszobában.

- **Honnan látjátok, hogy gyermekszobában?** A bútorokról és a játékokról.

- **Írjátok le a helyet** (*a szereplőkkel most ne foglalkozzunk*).

Az előtérben, balról jobbra haladva, egy ágyat látunk éjjeliszekrényvel, egy játszószőnyeget, egy macska kosarát és egy kinyíló ajtót.

Középen, balról jobbra haladva, egy szekrény, egy háromlábú szék, egy alacsony asztal, egy szék, rajta ruhákkal, egy iskolatáska, egy játékos láda van a képen.

A háttérben egy televízió van, egy íróasztal, a könyvespolc fölött az ablak, és a jobboldali falnál egy emeletes ágy.

Időpont

- **Milyen évszakban járunk?** Talán ősszel vagy télen. A képen látható ruhadarabok hideg időre valók.

- **Melyik napszak lehet?** Este, lefekvés előtt.

- **Miből látjátok?** Az ablakon át látszik, hogy kint sötét van. A redőnyt még nem húzták le. A mennyezetlámpa a három nyuszival fel van kapcsolva, ugyanígy a TV-n lévő lámpa is. A gyermekek pizsamában vannak.

A szereplők

Valaki mutassa őket, mialatt számolnak.

- **Hány felnőtt van a képen?** 1.

- **Hány gyermek?** 3 (2 kislány és 1 kisfiú).

- **Kik vannak a képen?** Felismerjük a középcsoportos gyerekek közül az ikreket, Leót és Leát a hajukról. A nagyobbik lány biztos a nővérük, a néni pedig az anyukájuk.

- **Mit csinálnak a gyerekek?** Várják, hogy bejöjjön az édesanyjuk elbúcsúzni, és jó éjszakát kívánni, mielőtt elalszanak.

2. foglalkozás: Beszélgetés

Kérdés/Felelet

- **Szerintetek kié lehet a lovas poszter meg az énekesnős kép?** Az ikrek nővéréé. Bizonyára szereti a lovakat és a zenét (CD-lejátszó is van a szobában).
- **Ki rajzolta vajon a macskát, a virágot és az ajtón a gyereket?** Az ikrek
- **Kié lehet a három plüssállat a szekrény tetején?** Valószínű a három gyermeké.
- **Van-e állat a szobában?** Igen, egy macska (alul, jobbra a sarokban).
- **Mit láttok a macska kosarában?** Zoknikat, egy párnát és takarót.
- **Szerintetek kinek a zoknija van a macska kosarában?** Leóé lehet, ő mezítláb van.
- **Milyen játékokat láttok a ládában?** Egy labdát, egy plüssmacit, egy társasjátékot, egy rakétát, egy csizmát, egy csövet vagy furulyát.
- **Hánykor jön be az édesanya?** Látszik az órán az ágy előtt: 9 óra 10 perc.

Kérdés /Felelet és/vagy hipotézis

- **Miért laknak a gyermekek ugyanabban a szobában?**

Hipotézis: Kis lakásban laknak, nem jut külön szoba mindenkinek.

- **Mit csinál az ikrek nővére?** A felső ágyon fekszik, és egy nagy könyvet tart a kezében. A lábánál van egy másik könyv.

Hipotézis: Szeret olvasni.

- **Mit csinál Leó?** Ül a szőnyegen, és kis autókkal játszik.

- **Mit csinál Lea?** Letette a könyvét, és hason fekve várja az édesanyját.

- **Kié a türkiz takaróval fedett ágy?**

Hipotézis: Biztos a Leóé, mert a lányok az emeletes ágyon alszanak.

- **Ki rajzolta a házat az íróasztalon lévő papírra?**

Hipotézis: Valószínűleg Lea.

- **Szerintetek rendszerető kislány Lea?**

Hipotézis: Nem, mert nem pakolta el a ceruzákat, még az asztal alatt is van egy.

- **Kié lehet a papucs az emeletes ágy alatt? Hát a teniszcipő a szőnyegen?**

Hipotézis: A papucs Leáé, a teniszcipő Leóé.

- **Ki az, aki nem csukta be a szekrényajtót?**

Hipotézis: Talán a nagyobbik lány. Azért hagyta nyitva, hogy a kisebbek elpakolhassák a holmijukat.

- **Miért nincs lehúzva a redőny?**

Hipotézis: Talán az édesanyjuk szokta minden este lehúzni, amikor elbúcsúzik tőlük.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

1. *Használjunk mutatópálcát, hogy rámutathassunk arra a képrészletre, amiről beszélünk.*
2. *Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a képen látható helytelen magatartásokra.*
3. *Hagyjuk, hogy beszélgessenek a hibás viselkedésmódról, és fogalmazzák meg a helyes magatartási szabályt.*

A kép felső részén egy tévé be van kapcsolva, pedig senki sem nézi.

Viselkedési szabály: Ne fogyasszuk hiába az áramot.

Vitatóma: Jó-e, ha van televízió a gyermekszobában?

Az alacsony asztalon és a padlón egy nyitott dobozt látunk kockákkal. Az ikrek elfelejtették összeszedni és berakni a játékos ládába.

Viselkedési szabály: Ne felejtjük el elpakolni a játékainkat.

A kép középső részén a ruhák a székre, az ágyra vannak szórva. Lea elfelejtette elrakni őket.

Viselkedési szabály: Tartsuk rendben a ruháinkat.

Az ágy előtt a földön az óra 9:10-et mutat. Késő van!

Viselkedési szabály: Szokjuk meg, hogy idejében lefekszünk.

A szék és az ágy között a földön van egy nyitott iskolatáska.

Viselkedési szabály: Tartsuk rendben az iskolai holminkat.

Jobboldalt az ajtó előtt üveggolyók vannak a földön, könnyen el lehet csúszni rajtuk. Nagyon veszélyes!

Viselkedési szabály: Legyünk óvatosak, előzzük meg a baleseteket.

A játékszőnyeg mellett a játékos ládában van egy fél pár sárga csizma. A párja az íróasztal alatt van.

Viselkedési szabály: Úgy osszuk be az időnket, hogy tudjuk rendbe rakni lefekvés előtt a dolgainkat.*További lehetőségek*

1. Találjunk más példákat is a képen, amivel felhívhatjuk a figyelmet valamilyen viselkedési szabályra.
2. Figyeljünk fel a helyes magatartási mintákra is.

8. Kerékpártúrán

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszélgessenek róla. Foglalja össze első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy vízszintes állású színes poszter.
- **Melyek az uralkodó színek a képen?** A zöld és a szürke.
- **Milyen más színeket fedeztek még fel?** A sárgát, a kéket, a narancssárgát, stb.

Soroljanak fel néhány színt, és társítsanak hozzá tárgyakat (például: lámpához érkező autó piros).

A helyszín

- **Hol játszódik a képen látható jelenet?** Valahol vidéken.
- **Honnan látjátok, hogy vidéken vagyunk?** Mert kevés házat látunk, mezők látszanak, tehének a legelőn, csekély a forgalom, fák vannak itt-ott, és hátul egy erdő.
- **Írjátok le a helyet** (*a szereplőkkel most ne foglalkozzunk*).

Az előtérben, balról jobbra haladva, egy rét látszik egy fával, egy országút kilométerkövel, biciklik mennek az úton.

A következő síkban gyalogátkelőhelyet látunk, egy körforgalmi pontot, fákat.

Mögötte családi házak látszanak, egy másik út, autók, mezők, legelők.

A háttérben látszik egy szántófield, egy erdő, az ég madarakkal, meg a nap.

Időpont

- **Milyen évszakban járunk?** Nyáron (ragyogóan süt a nap, kék az ég, zöld a gyepek a házak körül, látunk egy szilvafát érett gyümölcscsel, a körforgalmi ponton rózsák nyílnak, mezei virágok és gombák szegélyezik az utat: augusztus közepe lehet).
- **Melyik napszak lehet?** Reggel, kel fel a nap.

A szereplők

Valaki mutassa őket, mialatt számolnak.

- **Hány felnőtt van a képen?** 6.
- **Hány gyermek?** 3.
- **Hány kamasz gyermek?** 5.
- **Kik vannak a képen?** Egy apuka és egy anyuka a három gyermekükkel kerékpáron, 5 iskoláskorú fiatal (négy fiú és egy lány), egy autós (a piros autó vezetője), egy járókelő és egy pár biciklin.
- **Mit csinálnak a képen látható alakok?** Többnyire sportolnak (kerékpároznak, kocognak, gyalogolnak).

2. foglalkozás: Beszélgetés

Kérdés/Felelet

- **Hogy hívják a kislányt, aki az első bicikli hátulján ül?** Az Luca.
- **Ki a két fiú mögötte?** Biztos a két bátyja.

- **Hány tagú tehát Lucáék családja?** Öttagú.
- **Hol kerékpározik a család?** Az országúton, az úttest jobb oldalán, amerre kanyarodik az út.
- **Miért kerékpározik a család libasorban?** Mert tilos az úttesten egymás mellett biciklizni.
- **Miért van a bicikli elején lámpa?** Hogy világítani tudjanak sötétben.
- **Mire valók a sisakok, amiket a gyerekek viselnek?** Megvédik a fejüket, ha esetleg elesnének.
- **Miért van a család minden tagjának lábán jól záródó cipő?** Hogy megelőzze a balesetet, és megvédje a lábukat. Mezítláb nem lehet biciklizni.
- **Miért a zebrán közlekedik a két iskolás?** Mert ismerik a közlekedési szabályokat.
- **Honnan lehet tudni, hol van a gyalogátkelőhely?** Fehér csíkok vannak festve az úttestre egymással párhuzamosan.
- **Miért állt meg a piros autó?** Mert pirosra váltott a lámpa.

Kérdés /Felelet és/vagy hipotézis

- **Hova megy a család?**

Hipotézis: Kirándulni.

- **Szerintetek mi van Luca édesapjának hátizsákjában?**

Hipotézis: Ennivaló a piknikezéshez (látszik egy kenyér a hátizsák tetején), naptej, egy kis elsősegélydoboz, stb.

- **Miért biciklizik a két iskolás egymás mellett?**

Hipotézis: Szeretnek azonos sebességgel hajtani.

- **Miért látunk füstöt a barna autó hátuljánál, s egy piros háromszöget kiteve elé az útra?**

Hipotézis: Az autó lerobbant.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

1. *Használjunk mutatópálcát, hogy rámutathassunk arra a képrészletre, amiről beszélünk.*
2. *Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a képen látható helytelen magatartásokra.*
3. *Hagyjuk, hogy beszélgessenek a hibás viselkedésmódról, és fogalmazzák meg a helyes magatartási szabályt.*

A kép alsó részén Luca szülei nem viselnek sisakot.

Viselkedési szabály: Legyünk óvatosak (és a felnőttek mutassanak példát a gyermekeknek).

Luca testvére fél kézzel fogja a kormányt.

Viselkedési szabály: Ne akarjunk hősködni, ha veszélyes.

Lucának nyalóka van a szájában.

Viselkedési szabály: Ne fogyasszunk sok édességet.

A zebrán egyik nagy gyerek zenét hallgat mindkét fülén fülhallgatóval.

Viselkedési szabály: Nem illik egyedül zenét hallgatni, ha együtt vagyunk valakivel.

A zebra másik végén egy gyerek menet közben megemeli a bicikli első kerekét.

Viselkedési szabály: Ne kockáztassuk az életünket hősködéssel.

Fennebb, az egyik ház kapuja nyitva maradt, és a kutya kiszabadult az utcára. Elüthetik, megharaphat valakit, balesetet okozhat.

Viselkedési szabály: Ne engedjük kutyáinkat csavarogni az utcán.

A kép közepén a piros autótól jobbra egy gyalogos átmegy az úton. Elütheti egy autó.

Viselkedési szabály: Előzzük meg a baleseteket, legyünk óvatosak.

A gyalogos jobboldalán füst száll fel egy autó motorjából. A barna autó elromlott. Láthatjuk a figyelmeztető piros háromszöget.

Viselkedési szabály: Ne közeledjünk lerobbant autóhoz.

A barna autó fölött az úton két biciklis egymás mellett kerékpározik.

Viselkedési szabály: Tartsuk be a közlekedési szabályokat.

További lehetőségek

1. Röviden foglaljuk össze a fontosabb közlekedési szabályokat, mutassunk rá a szabálysértésekre a képen, és társítsuk hozzájuk a helyes viselkedési szabályokat.

2. Figyeljünk fel a helyes magatartási mintákra is.

Életmód-szabály: sportoljunk, mert az jót tesz az egészségnek.

9. Születésnapon

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszélgessenek róla. Foglalja össze első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy vízszintes állású színes poszter.
 - **Melyek az uralkodó színek a képen?** A narancssárga és a piros.
 - **Milyen más színeket fedeztek még fel?** A zöldet, sárgát, stb.
- Soroljanak fel néhány színt, és társítsanak hozzá tárgyakat (például: Juli ruhája rózsaszín).*

A helyszín

- **Hol játszódik a képen látható jelenet?** Egy ebédlőben a házban vagy lakásban.
 - **Honnan gondoljátok?** A bútorokról (ebédlőasztalok, kanapé, stb.)
 - **Írjátok le a helyet** (*a szereplőkkel most ne foglalkozzunk*).
- Az előtérben, balról jobbra haladva, a felnőttek asztalát látjuk, a jobb sarokban pedig a tálaló sarkát az ajándékokkal.
- A következő síkban egy zöld növényt látunk, fölötte a konyha bejáratát, a padlón egy kerek, rojtos szőnyeget, majd a gyerekek asztalát, s végül egy alacsony asztalkát ajándékokkal.
- Hátrébb, balra, látszik a bejárati ajtó és egy szekrényke a telefontal.
- Leghátul, a háttérben a franciaablak látszik függönnyel, a fal, előtte egy puff és egy kanapé.

Időpont

- **Milyen évszak van?** Ősz (felhős az ég, virágok vannak a ládáknak, hosszú ujjú ruhát viselnek a szereplők).
- **A nap melyik pillanatát mutatja a kép?** Egy étkezés végén járunk egy születésnap partin.

A szereplők

Valaki mutassa őket, mialatt számolnak.

- **Hány felnőtt van a képen?** 10.
- **Hány gyermek?** 11 (5 fiú és 6 lány).
- **Mit csinálnak a kép szereplői?** Egyesek ülnek az asztaloknál az ebédlőben, és kávéznak, mások állnak, megint mások a szalonrészben vannak.

2. foglalkozás: Beszélgetés

Kérdés/Felelet

- **Milyen alkalommal gyűltek mind össze?** Születésnap étkezésre gyűltek össze.
- **Miből gondoljátok?** Látjuk a tányérokat, a poharakat, a többi terítéket, de díszes lufikat is, gyertyás tortát, csúcsos sipkákat a gyermekeken, ajándékokat, hangjegyeket, amik jelzik, hogy énekelnek, stb.
- **Ki az a kislány, akinek születésnapja van?** Juli.
- **Miről ismeritek fel?** A frizurájáról
- **Kiket hívott meg Juli a csoportjából?** Istit, Robit, Marcit, Szandit, Melindát.

- Szerintetek kik azok a családtagok, akiket meghívunk a születésnapunkra? A nagyszülőket, nagynéniket, nagybácsikat és a gyerekeiket (az unokatestvéreinket), keresztanyánkat és keresztapánkat, ha van. Néha meghívjuk a barátainkat is.

Kérdés /Felelet és/vagy hipotézis

- **Ki rendezte meg ezt az ünnepséget?**

Hipotézis: Juli szülei (ők foglalkoznak a meghívottakkal; anya behozza a tortát, az apuka tölti ki a narancslét a gyermekeknek).

- **Balra fenn egy néni most érkezik. Elkésett.**

Hipotézis: Talán késett a vonat, vagy lekészte a vonatot.

- **Szerintetek ki lehet a kicsi lány, aki Juliba kapaszkodik?**

Hipotézis: Bizonyára a kishúga.

- **Ki lehet a nagylány, aki a puffra kuporodva zenét hallgat?**

Hipotézis: Bizonyára Juli nővére.

- **Ki lehet a kisbaba, akit a nagymama tanít járni?**

Hipotézis: Juli kisöccse vagy egy unokatestvére.

- **Mit csinál az idős, szakállas úr a kép jobb alsó sarkában?**

Hipotézis: Ajándékokat vesz ki egy nagy táskából, Juli fogja kapni őket.

- **Kik lehetnek a következő gyerekek: egy kislány, aki tömi magát cukorkával a gyermekasztalnál, és a kisfiú, aki a kanapén ugrál?**

Hipotézis: Unokatestvérek vagy szomszédok.

- **Kik ülnek a nagy asztalnál a kép bal alsó sarkában?**

Hipotézis: Bizonyára Juli nagymamája, nagypapája, nagynénje és nagybácsija.

- **Ki lehet az öreg bácsi és öreg néni a kép jobb oldalán lenn?**

Hipotézis: Juli másik nagyszülei.

- **Ki az, aki a tortakéssel és tortalapáttal érkezik?**

Hipotézis: Talán Juli keresztanyja.

- **Hány éves Juli?**

Hipotézis: Öt gyertyát látunk a tortán, tehát öt éves.

- **Vajon miért van Juli macskája a kanapé alatt?**

Hipotézis: Mert fél a zajtól.

- **Kik a házban lévő állatok gazdái?**

Hipotézis: Juli szülei.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

1. Használjunk mutatópálcát, hogy rámutathassunk arra a képrészletre, amiről beszélünk.

2. Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a képen látható helytelen magatartásokra.

3. Hagyjuk, hogy beszélgessenek a hibás viselkedésmódról, és fogalmazzák meg a helyes magatartási szabályt.

Baloldalt egy hölgy késve érkezik

Viselkedési szabály: Igyekezzünk pontosan érkezni mindenhova.

A kép közepén a szomszéd kislány tömi magába a cukorkát. Elronthatja a gyomrát.

Viselkedési szabály: Ne együnk sok cukrot, mert árt az egészségnek.

Az ebédlőben a szőnyeg tele van játékokkal. Ez veszélyes, mert megbotlanak bennük, és eleshetnek.

Viselkedési szabály: Ne felejtsük elrakni a játékainkat.

A kép jobboldalán fent, Juli nővére fülén a fülhallgatóval egy magazint nézeget.

Viselkedési szabály: Ne vonuljunk külön, ha társaságban vagyunk, vagy ha a szüleink vendégeket fogadnak.

A szomszéd kisgyerek ugrál a kanapén. Tönkre fogja tenni.

Viselkedési szabály: Vigyázzunk a bútorokra, és óvjuk a környezetünk tárgyait.

Robi morzsákat a szór a kutyának.

Viselkedési szabály: Ne etessük a kutyát rendszertelenül, csak a megszabott időben.

További lehetőségek

1. Találjunk más példákat is a képen, amivel felhívhatjuk a figyelmet valamilyen viselkedési szabályra. Például:

- A kishúga megfogja a Juli karját, hogy felhívja magára a figyelmet.

Viselkedési szabály: A családi ünnepeken ne feledkezzünk meg a kicsinyekről.

- Marci és Melinda között épp esik le egy pohár, és kiborul a narancslé.

Viselkedési szabály: Viselkedjünk rendesen az asztalnál.

2. Figyeljünk fel a helyes magatartási mintákra is.

- Isti megkínálja a vendégeket töltött datolyával (talán a szülei hozták Algériából). Kedves és szolgálatkész.

- Juli nagynénje egy kést és egy lapátot hoz a torta elosztásához. Kedvesen segít Juli anyukájának.

3. Rajzoljunk fel a táblára egy családfát néhány elágazással.

10. Autóbuszos kirándulás

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszélgessenek róla. Foglalja össze első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy vízszintes állású színes poszter. Felülnézetben látjuk a jelenetet.

- **Melyek az uralkodó színek a képen?** A kék és a szürke.

- **Milyen más színeket fedeztek még fel?** A zöldet, sárgát, narancssárgát stb.

Soroljanak fel néhány tárgyat, és mondják meg, milyen színűek (például: az ülések kékek, a függönyök narancssárgák).

A helyszín

- **Hol játszódik a képen látható jelenet?** Egy iskolabusz belsejében.

- **Honnan gondoljátok?** Onnan, hogy az utasok mind gyerekek.

- **Írjátok le a helyszínt** (*a szereplőkkel most ne foglalkozunk*).

Az előtérben, balról jobbra haladva, látjuk az autóbusz ajtaját, egy elsősegélydobozt és egy térképet a busz műszerfalán, a kormánykereket.

A kép középső síkjában baloldalt az utcát látjuk, majd a busz belsejét, duplaülések vannak két oldalt, középen egy folyosó. Az ülések narancssárga biztonsági övvel vannak felszerelve, fölöttük vannak a csomagok a csomagtartóban.

Leghátul, a háttérben öt ülést látunk egy sorban, a busz hátsó ablakát és egy órát.

- **Látható a busz egész belseje?** Nem, az elejét nem látjuk, látszik viszont a külvilág az ablakon keresztül.

Időpont

- **Milyen évszak van?** Bizonyára ősz, hűvös van (hosszú ujjú, meleg öltözékben vannak a szereplők), és esik az eső (esernyője van egy hölgynek az utcán).

- **A nap melyik pillanatát mutatja a kép?** Reggel van (hét óra, ahogy a busz végében lévő óra mutatja).

A szereplők

Valaki mutassa őket, mialatt számolnak.

- **Hány felnőtt van a képen?** 8.

- **Hány gyermek?** 26.

- **Kik a szereplők?** A középső csoportos gyermekek, szülők (4 kívül, 2 a busz belsejében), az óvónő és a buszvezető.

- **Mit csinálnak a kép szereplői?** A gyermekek csoportos kirándulásra készülnek autóbusszal. A vezető oldalra nézve beszélget az óvónővel. A kísérők segítenek a gyermekeknek elhelyezkedni (például becsatolni a biztonsági övet). Kívül más szülők állnak, és várják, hogy a busz elinduljon.

2. foglalkozás: Beszélgetés

Kérdés/Felelet

- **Ki száll fel utolsóként a buszra?** Kati.
- **Mit csinál felszállás közben?** Kezével int a sofőrnek.
- **Szerintetek kinek az anyukája kíséri a csoportot?** Jolié. Hasonlít hozzá. Ugyanolyan a frizurája, mint a kislányának.
- **Kinek az apukája kíséri a csoportot?** Bizonyára Annáé; barna haja van és kék szeme, mint a lányának.
- **Lea miért veszi fel a kabátját?** Mert fázik, és szeretné jól érezni magát.
- **Mit csinál Tóni és a pajtása?** Búcsút intenek a szüleiknek.
- **Mit látunk a csomagtartón a gyerekek feje fölött?** Kirándulótáskákat.
- **Másutt is vannak táskák?** Igen (kettő az üléseken, egy a folyosón, Fanni lábánál).
- **Kiknek kell még leülniük?** Az óvó néninek, a két kísérő szülőnek, Istinek (ő a folyosón áll), Norbinak (rossz helyen ül), és Katinak, aki most érkezik.
- **Hány ülés nincs elfoglalva a buszon?** Négy látszik.

Kérdés /Felelet és/vagy hipotézis

- Jut hely mindenkinek?

Hipotézis: Az óvónő az idegenvezetőknek fenntartott helyre fog ülni a busz elején (ez nincs a képen, mert a busz eleje nem látszik). Kati leülhet Lilla mellé (ahol a hátizsák van), Norbi visszaül a helyére Bandi mellé, Isti hátra ül Anna mellé. Joli anyukája foglalja majd el a leghátsó sorban a szélső ülést. Anna apukája talán kocsin kíséri az autóbust.

- Miért csukja be a szemét Leó?

Hipotézis: Még álmos. Túl korán kelt.

- Miért jelentkezik Sanyi?

Hipotézis: Fél, hogy rosszul lesz a buszon, kér egy zacskót, hogy abba hányjon.

- Miért nincs a buszon az asszisztens?

Hipotézis: Az óvodában maradt, hogy segítsen a többi csoportnak.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

1. *Használjunk mutatópálcát, hogy rámutathassunk arra a képrészletre, amiről beszélünk.*
2. *Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a képen látható helytelen magatartásokra.*
3. *Hagyjuk, hogy beszélgessenek a hibás viselkedésmódról, és fogalmazzák meg a helyes magatartási szabályt.*

A kép előterében jobbra Joli megböki a vezetőt, mert kérdezni akar valamit. A vezető az óvónővel beszélget.

Viselkedési szabály: Udvariatlan dolog megzavarni mások beszélgetését.

A vezető mögötti ülésen Bálint a lábát nekinyomja az előtte lévő szék hátának.

Viselkedési szabály: Ha buszon ülünk, adjuk meg a tiszteletet a busz sofőrjének, és ne rongáljuk az üléseket.

Baloldalt az első ülésen Fanni előszed egy szendvicset a táskájából. Éhes, de nincs itt a reggeli ideje.

Viselkedési szabály: Tartsuk be az étkezési időpontokat.

Középen, balra, Lukács, Norbi és Gáspár egymás mellett ülnek két ülésen, és együtt akarnak utazni.

Viselkedési szabály: Tartsuk be a szabályt, hogy minden utas el kell, hogy foglaljon egy és csak egy ülést.

A folyosótól balra, a három fiú mögött, Marci térdel az ülésen, és a mögötte ülőkkel beszélget. Mielőtt elindul a busz, vissza kell ülnie rendesen a helyére!

A kép közepén Isti az átjárón cukorkával kínálja Karcsit, de elállja az utat.

Viselkedési szabály: Tartsuk be a szabályt: A jármű indulásakor mindenki a helyén kell, hogy üljön.

Az átjáró közepén egy nagy hátizsák akadályozza forgalmat, valaki elbotolhat benne és eleshet.

Viselkedési szabály: Tartsuk be a szabályt: A csomagoknak a csomagtartón van a helyük.

Jobb oldalt Eszti és Szandi nagyon örül az utazásnak, nevetnek és kiabálnak.

Viselkedési szabály: Tartsuk be a szabályt: Ne zavarjuk a buszvezetőt.

További lehetőségek

1. Találjunk más példákat is a képen, amivel felhívhatjuk a figyelmet valamilyen viselkedési szabályra. Például:

Viselkedési szabály: Turistabuszokon kötelező a biztonsági öv használata.

- Bandin rajta van a sapka, a sál és a dzseki.

Viselkedési szabály: Fűtött buszon vegyük le magunkról ezeket a ruhadarabokat.

2. Figyeljünk fel a helyes magatartási mintákra is.

- Melinda és Juli szépen ülnek a helyükön.

- Luca olvas, Lola a babáját tartja az ölében, mindketten jól viselkednek.

- Lilla segítséget kér, hogy bekösse a biztonsági övét.

Viselkedési szabály: Tartsuk be a biztonsági szabályokat, ülünk rendesen a helyünkön.

11. Séta az állatkertben

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszélgessenek róla. Foglalja össze első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy vízszintes állású színes poszter.
 - **Melyek az uralkodó színek a képen?** A drapp (bézs), a türkizkék és a zöld.
 - **Milyen más színeket fedeztek még fel?** Fehéret (ami egy képen a szín hiányát jelenti), világoskéket, sötétbarnát, stb.
- Sorolják fel az állatok színét (például: a medve barna, az oroszlán vörös, stb.)*

A helyszín

- **Hol játszódik a képen látható jelenet?** Egy állatkertben.
- Határozzuk meg, mi az állatkert (egy nagy bekerített kert, ahol sok állatot láthatunk a világ minden tájáról).*
- **Miből gondoljátok, hogy állatkertet ábrázol a kép?** Onnan, hogy állatokat látunk a ketrecekben és a kifutókban.
 - **Írjátok le a helyszínt (az állatokkal és a szereplőkkel most ne foglalkozzunk).**
- Az előtérben, balról jobbra haladva, látunk egy bekerített részt, aztán egy nagy, színes táblát egy kerek, virágos, füves rész előtt, és egy halastavat. A tó fölött egy fagyaltos bódéja látszik. A második síkon, baloldalt, egy bekerített részt látunk vizes árokkal és egy barlangbejáráttal, középen egy padot, jobboldalt egy bekerített területet vízzel. Feljebb újabb bekerített területek vannak, középen pedig egy nagy ketrec. Leghátul, a háttérben újabb ketrecek és bekerített részek vannak, meg egy virágos terület.

Időpont

- **Milyen évszak van?** Nyár, talán június vége. (Szép idő van. A gyerekek és a felnőttek rövid ujjú ruhákat viselnek. Egy nagyfiú iszik a kulacsából. Egy nagylány fagyaltot eszik. Esztin nyári kalap van, Lukácson szokás szerint sapka. A zöld területeken virágok nyílnak, stb.).
- **A nap melyik pillanatát mutatja a kép?** Nem lehet tudni.

A szereplők

Valaki mutassa őket, mialatt számolnak.

- **Hány felnőtt van a képen?** A fagyaltárussal együtt 7.
- **Hány gyermek?** 27.
- **Hány tinédzserkorú gyermek?** 2.
- **Kik a szereplők?** A középső csoportos gyermekek, két kamasz, két férfi kísérő, két női kísérő (az új asszisztens és egy anyuka), az őr, a fagyaltárus (neki csak a keze látszik).
- **Mit csinálnak a kép szereplői?** A látogatók nézegetik az állatokat. Az őr és a fagyaltárus végzik a dolgukat.

2. foglalkozás: Beszélgetés

Kérdés/Felelet

- **Miért emeli fel Melinda és Juli a fejét, hogy megnézzék a zsiráfokat?** Mert az álló zsiráfok nagyon magasak közelről.
- **Miért vannak a gyerekek az állatkertben?** Közeledik a tanév vége, sétálni jöttek az óvó nénivel.
- **Miért akarta az óvó néni az állatkertbe vinni a gyerekeket?** Mert mesélt a gyerekeknek ezekről az állatokról, és eddig csak képeken látták őket.
- **Ha nem lenne az állatkert, láthatnák a gyerekek ezeket az állatokat közelről?** Nem, hacsak nem jutnak el a világ másik végébe.
- **Szerintetek boldogok az állatok a ketrecben?** Kapnak eleget enni, de a területük kicsi. Lehet, hogy unatkoznak?

Kérdés /Felelet és/vagy hipotézis

- **Miért nézi Anna és Leó az állatkert térképét?**
Hipotézis: Keresnek egy bizonyos állatot.
- **Miért hűsítik magukat a kamaszok vízzel illetve fagylalttal?**
Hipotézis: Bizonyára meleg van.
- **Miért rajzolja le Karcsi a medvét, aki a barlangban alszik?**
Hipotézis: Mert nagyon szereti a medvéket.
- **Miért fényképez Karcsi apukája?**
Hipotézis: Hogy mellékelje a képeket a jelentéshez, amit a kirándulásról ír.
- **Miért tesz az új asszisztens egy sebtapaszt Gáspár térdére?**
Hipotézis: Mert Gáspár elesett rohangálás közben az állatkert útjain.
- **Miért nézi Szandi és Kati a nőstény oroszlánt, aki a kicsinyeit szoptatja?**
Hipotézis: Meglepődtek, hogy az oroszlán ugyanúgy bánik a kölykeivel, mint egy macska.
- **Miért érdekli annyira Norbit és Tónit a gorilla?**
Hipotézis: Mert utánozza a grimaszaikat.
- **Miért fogja egymás kezét Luca, Lola és Sanyi?**
Hipotézis: Mert félnek, nehogy eltévedjenek.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

1. *Használjunk mutatópálcát, hogy rámutathassunk arra a képrészletre, amiről beszélünk.*
2. *Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a képen látható helytelen magatartásokra.*
3. *Hagyjuk, hogy beszélgessenek a hibás viselkedésmódról, és fogalmazzák meg a helyes magatartási szabályt.*

Jobbra lent, a kép aljában, Lea, Joli és Ildi kenyérdarabkákat dobnak a hattyúknak.

Viselkedési szabály: Alkalmazkodjunk a felirathoz: „Az állatok etetése tilos” az állatkertekben.

A kép közepén Bandi összegyűrt egy papírt, és a gyepre dobta – az őr rendre utasítja.

Viselkedési szabály: Szemetet, papírt csak a szemetes kosarakba hajtsunk.

Az őr mögött Lukács kavicsot dob a krokodilra.

Viselkedési szabály: Tartsuk tiszteletben az állatokat.

Baloldalt, a kép felső részén, Ali felmászott az oroszlánok kifutójának korlátjára, egyik kísérő leszedi.

Viselkedési szabály: Nem szabad túl közel menni egy vadállathoz.

Tőlük balra, Bálint kinyújtja a nyelvét egy öreg néni, aki rászólt.

Viselkedési szabály: Legyünk udvariasak és viselkedjünk tisztelettudóan az idős emberekkel.

Legfölül Robi bedugja a karját a rácsok között, hogy megsimogassa a farkast.

Viselkedési szabály: Ne tévesszük össze a farkast (ami egy vadállat), egy kutyával (ami háziállat).

Jobb oldalt, a kép tetején, Lilla és Fanni tépdésik az egzotikus virágokat.

Viselkedési szabály: Ne tegyük tönkre a növényzetet, óvjuk a kialakított terepet.

További lehetőségek

1. Találjunk más példákat is a képen, amivel felhívhatjuk a figyelmet valamilyen viselkedési szabályra.

2. Figyeljünk fel a helyes magatartási mintákra is.

12. Látogatás a tanyán

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszélgessenek róla. Foglalja össze első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy vízszintes állású színes poszter.
 - **Melyek az uralkodó színek a képen?** A drapp (bézs), a világoszöld és az égszínkék.
 - **Milyen más színeket fedeztek még fel?** A pirosat, barnát, narancssárgát, stb.
- Soroljátok fel az állatokat, és mondjátok meg, milyen színűek (például: a juhok fehérek).*

A helyszínen

- **Hol játszódik a képen látható jelenet?** Egy tanyán.
 - **Miből gondoljátok?** Onnan, hogy egy körbe kerített területet látunk, ahol a gazda lakóháza és az állattartáshoz tartozó épületek vannak.
 - **Írjátok le a helyszínt** *(az állatokkal és a szereplőkkel most ne foglalkozzunk).*
Az előtérben, balról jobbra haladva, látunk egy tyúkólat tyúkokkal, az udvart, egy kacsauzstatót, jobb oldalt nyúlketreceket.
- A második síkon, baloldalt a kutyaólat látjuk a tyúktól mögött, fölötte egy traktort, attól jobbra a tehénistállót tehenekkel és egy lóistállót egy lóval, a kettő között pedig a gazda házát, majd karámok következnek, ahol állatokat tartanak.
- Leghátul, a háttérben mezők látszanak, hegyek, erdők, és az ég néhány felhővel.

Időpont

- **Milyen évszak van?** Késő tavasz. (Szép idő van, de hűvös. A gyerekek és a felnőttek még hosszú ujjú ruhákat viselnek. A fák már lombosak.)
- **A nap melyik pillanatát mutatja a kép?** Nem lehet tudni.

A szereplők

Valaki mutassa őket, mialatt számolnak.

- **Hány felnőtt van a képen?** 5.
- **Hány gyermek?** 23 (10 fiú és 13 lány).
- **Kik a szereplők?** A középső csoportos gyermekek, az óvó néni, a gazda és a felesége, meg két kísérő.
- **Mit csinálnak a kép szereplői?** Az óvó néni két gyermekkel összegyűjti a tojásokat, a gazda lekefél egy pónit, a gazdasszony feji a tehenet, a kísérők a látogató gyermekekkel foglalkoznak.

2. foglalkozás: Beszélgetés

Kérdés/Felelet

- **Mindenki jelen van a csoportból?** Nem, hárman hiányoznak.
- A foglalkozás végén keressék meg, melyik három gyermek hiányzik.*
- **Voltatok már tanyán a szüleitekkel?** Igen/Nem. *Kérdezzünk rá, hogy mikor és hol voltak.*

- **Az a tanya, amit meglátogattatok a szüleiddel, hasonlít ehhez, itt, a képen?** Igen /Nem.
Kérjünk indoklást.
- **Vannak még a mi országunkban ilyen kis tanyák, mint ez itt a képen?** Igen, de valószínűleg el fognak tűnni.

Kérdés /Felelet és/vagy hipotézis

- **Mit csinál Lola a kacsausztató szélén?**

Hipotézis: Nézi Fannit, és talán fél a teknősbékától.

- **Mit csinál Isti?** Ad egy répát a számárnak.

Hipotézis: Könnyen megharapná a számár, ha nem a tenyerén nyújtaná neki a répát.

- **Mit csinál Lilla?** Nézi, ahogy a gazdasszony feji a tehenet.

Hipotézis: Azt hiszi, könnyű fejni.

- **Miért dörzsöli a szemét Kati a ló mellett?**

Hipotézis: Mert allergiás.

- **Miért kínlódik Sanyi a talicskával?**

Hipotézis: Mert nehezebb, mint gondolta.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

1. *Használjunk mutatópálcát, hogy rámutathassunk arra a képrészletre, amiről beszélünk.*
2. *Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a képen látható helytelen magatartásokra.*
3. *Hagyjuk, hogy beszélgessenek a hibás viselkedésmódról, és fogalmazzák meg a helyes magatartási szabályt.*

Balra lent, egy tyúk megcsípi Luca kezét.

Viselkedési szabály: Ne zavarjuk a tyúkokat tojás közben.

A kép alján Bálint egy libát kerget.

Jobboldalt, a kacsausztató szélén, Fanni a hátára fektetett egy teknősbékát.

Viselkedési szabály: Tartsuk tiszteletben az állatokat, nem játékszerek.

A kép baloldalán, a tyúktól mögött, Eszti bosszantja a kutyát, ami ráviczorog.

Viselkedési szabály: Ne közelítsünk egy kutya etetőtáljához, könnyen megharaphat.

A kép közepén Robi beleugrik egy pocsolyába az udvaron.

Viselkedési szabály: Vigyázzunk a ruhánkra.

Feljebb, balra, Tóni és Norbi felmásznak egy traktorra.

Viselkedési szabály: Legyünk óvatosak a veszélyes mezőgazdasági gépekkel.

Jobbra, a kép felső részén, a póniudvarban Szandi lovaglás közben leveszi a sisakját.

Viselkedési szabály: Lovaglás közben tartsuk be a szabályt: „Sisak viselete kötelező”.

Ugyanott Karcsi egy bottal rácsap egy ló nyakára. Az állat felnyerít és elrohan.

Viselkedési szabály: Ne bántsuk az állatokat.

Jobbra, a pónik alatt, Marci és Bandi a szénabálák tetején ülnek.

Viselkedési szabály: Ne szennyezzük a szénát, amit majd az állatoknak adnak enni.

További lehetőségek

1. *Találjunk más példákat is a képen, amivel felhívhatjuk a figyelmet valamilyen viselkedési szabályra.*

- Ne távolodjunk el a csoporttól közös kiránduláson.

- Óvjuk azoknak a gépeknek az épségét, amiket egy kiránduláson vagy kiállításon kipróbálhatunk.

2. *Figyeljünk fel a helyes magatartási mintákra is.*

- Leó segít összegyűjteni a tojásokat.
- Lea segít etetni a tyúkokat, búzát szór eléjük.
- Joli cumisüvegből etet egy kisbárányt.
- Anna és Ildi a ketrec előtt szénát ad a nyulaknak, mialatt egyik kísérő vigyáz a kisnyuszira.

13. Látogatás a várban

1. foglalkozás: A kép elemzése

Mutassa meg a fotót

Rakja a fotót jól látható helyre, például erősítse fel mágnessel vagy gyurmaragasztóval a táblára. Kérje meg a gyermekeket, hogy pár percig csöndben nézzék a képet. Aztán hagyja, hogy szabadon beszélgessenek róla. Foglalja össze első benyomásait.

Általános meghatározás

- **Mi ez?** Egy vízszintes állású színes poszter. Felülnézetből látjuk a jelenetet.
 - **Melyek az uralkodó színek a képen?** A drapp (bézs).
 - **Milyen más színeket fedeztek még fel?** A pirosat, zöldet, sárgát, narancssárgát, stb.
- Soroljatok fel tárgyakat, és mondjátok meg, milyen színűek (például: a bástyák csúcsos tetején a cserép piros).*

A helyszín

- **Hol játszódik a képen látható jelenet?** Egy várudvaron.
- **Miből gondoljátok?**

Egy kis történelem, hogy megértsék, mi a vár:

- **Tudjátok-e mi a vár?** Egy nagy fallal körülvett kastély.
- **Mutasd meg nekem a várfalat a képen.**
- **Szerintetek ki lakott a várban?** Egy gazdag ember, akit várúrnak hívtak.
- **Mire szolgálhatott a várfal?** Megvédte a várurat és a családját a rablóktól és a fegyveres ellenségtől.
- **Hogy lehet bejutni a várba?** Egy hídon keresztül, amit vasláncon lehet leereszteni vagy felvonni (felvonóhíd). A bejárat fölötti vasrácsot boronának nevezik.
- **Mit látunk a falban?** Lyukakat (lőréseket), amik arra szolgáltak, hogy rajtuk keresztül lőjék ki a lövedékeket az ellenségre.
- **Mit látunk a falaktetején?** A mellvéd pártázatát.
- **Mutasd meg nekem a mellvédet.**
- **Mire való a mellvéd?** Azon végezték a katonák az őrzőjáratokat. Minden irányban messzire elláttak, és észrevehették, ha közeledik az ellenség.
- A várudvarban lévő nagy toronyban lakott a várúr. Itt tartották a lovaknak szánt eleséget is, és itt voltak az istállók, alatta volt a várbörtön.

- **Írjátok le a helyszínt (az állatokkal és a szereplőkkel most ne foglalkozzunk).**

Egy összképet látunk a várról. A várat mezők veszik körbe. Az öt bástyát és a két kapubástyát magas várfal köti össze. Látjuk még a várarkot a vár körül.

Az előtérben, balról jobbra haladva, látjuk a kaput, a felvonóhidat, a boronát és a kapubástyákat.

A várfalon belül a várudvart látjuk, amit középkori szokás szerint rendeztek be. Az udvar mélyén van a lakótorony, tetején a zászlóval.

Leghátul, a háttérben mezők látszanak, hegyek, erdők, és az ég néhány felhővel.

Időpont

- **Milyen évszak van?** Koratavas lehet (szép idő van, de hűvös, a fű már zöld, de virágok nincsenek).
- **A nap melyik pillanatát mutatja a kép?** Nem lehet tudni.

A szereplők

Valaki mutassa őket, mialatt számolnak.

- **Hány felnőtt van a képen?** 9.
- **Hány gyermek?** 26.
- **Kik a felnőttek?** Az óvó néni, két kísérő szülő, az idegenvezető, az őr, négy középkori jelmezes alak.
- **Mit csinálnak a kép szereplői?** A gyermekek nézik a középkori jeleneteket, vagy játszanak. A felnőttek felügyelik a gyerekeket, a jelmezesek eljátsszák a szerepüket.

2. foglalkozás: Beszélgetés

Kérdés/Felelet

- **Milyen alkalom van most a várban?** Megelevenítik a középkori életet.
- **Miért hozták ide a gyermekeket?** Hogy részt vegyenek az előadásban, nézegessék a jelmezeket, kérdéseket tegyenek fel, tanuljanak.
- **Mit láttok a tornyok csúcsán?** Zászlót.
- **Nézzétek meg a lakótorony mellett álló gépet és a golyókat. Szerintetek mire valók?** Ez egy harci eszköz, amivel különböző lövedékeket lehetett dobni az ellenségre. Elég furcsa neve van: katapult.
- **Mit láttok a várudvar hátsó falán a falra akasztva?** Négy pajzsot. Ezeket a harcosok maguk előtt tartották csata közben, hogy megvédje őket az ellenség kardjától vagy lándzsájától.
- **Mit látunk az udvaron, nem messze a kaputól, körberakva cövekekkel?** Egy kutat, amit azért ástak, hogy vizet húzzanak belőle a vár lakói és az állatok számára.

Kérdés /Felelet és/vagy hipotézis

- **Miért van Fanni, Lea és Leó még a felvonóhídon, mikor a többiek már bent játszanak a várudvarban?**

Hipotézis: Bizonyára elkéstek a kirándulásról.

- **Mit csinál Karcsi és Bandi?** Hallgatják az idegenvezetőt.

Hipotézis: Elmagyarázza nekik, mire valók a lőrések.

- **Az udvar bal oldalán egy idős hölgy gyapjút fon a rokkáján. Lola nézi, és kérdez valamit.**

Hipotézis: Megkérdezi, hogy hosszú időbe telik-e, amíg az ember kézzel fonja meg a gyapjút.

- **Mit csinál Joli az udvar végében hátra hajtott fejjel a fal előtt?** Gyönyörködik a lovagi pajzsok mintáiban.

Hipotézis: Talán szeretne címert rajzolni magának.

- **Mit csinál Szandi, Eszti és Gáspár az udvar végében?** Nézik a páncélba-sisakba öltözött alakot a nagy karddal a kezében.

Hipotézis: Az óvó néni elmagyarázza nekik hogy a középkori harcosok ilyen sisakot viseltek, ami az arcukat is elfedte.

- **Mit csinál Anna és Ildi az udvar közepén?** Nézik a lovas szekéren ülő parasztot.

Hipotézis: Szállítja a szénát a vár lovainak.

- **Mit csinál a hosszú bársony ruhás hölgy az udvar jobb oldalán?** Tündérsapkára emlékeztető csúcsos süvegét ráteszi Luca fejére.

Hipotézis: A kislány nem nagyon boldog egy ekkora süveggel a fején.

- **Mit csinál Ali és Marci?** Nézik a lovagot, aki egy zászlót lobogtat.

Hipotézis: Szeretnének a helyében lenni!

- **Mit csinál Melinda és Juli?** Figyelik a katapultot.

Hipotézis: A velük lévő apuka elmagyarázza nekik, hogyan működik a katapult.

3. foglalkozás: A helytelen magatartásmódok felismerése, az együttélései szabályok megtanulása

1. Használjunk mutatópálcát, hogy rámutathassunk arra a képrészletre, amiről beszélünk.

2. Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a képen látható helytelen magatartásokra.

3. Hagyjuk, hogy beszélgessenek a hibás viselkedésmódról, és fogalmazzák meg a helyes magatartási szabályt.

Az előtérben, a kép alján, Bálint kihajol a mellvéden, hogy megnézze a várárkot. Nem fogja fel, hogy ez milyen veszélyes.

Viselkedési szabály: Tartsuk be a biztonsági szabályokat.

Az udvaron, balra, Kati elfordítja a fejét, és nézi a szekeret.

Viselkedési szabály: Figyeljünk oda, ha valaki megmutatja a munkáját, és ne legyünk tiszteletlenek.

A kép baloldalán fent, Ildi megfog egy lándzsát, amit a falnak támasztottak, mert meg akarja nézni közelről.

Viselkedési szabály: Ne nyúljunk a történelmi kiállításokon kiállított tárgyakhoz.

Mögötte, Eszti megfogja a lovagi páncél kesztyűjét, kockáztatva, hogy eldől a páncél.

Viselkedési szabály: Csak a szemünkkel fogadjuk be a kiállítást, ne nyúljunk a tárgyakhoz.

Középen Sanyi sír. Fel szeretne mászni a szénás szekérre, de nem szabad.

Viselkedési szabály: Fogadjuk el, és tartsuk be a belső szabályokat.

A kúttól jobbra Lukács és Norbi lovagost játszanak, amivel megijeszthetik a lovat. Ez veszélyes!

Viselkedési szabály: Tartsuk be a biztonsági szabályokat.

A lakótorony oldalánál Robi felmászott egy létrára. Az őr összeszidja.

Viselkedési szabály: Viselkedjünk rendesen, a hely iránti tisztelettel, az iskolai kirándulásokon.

Jobbra fenn, Tóni felmászott a lövedékekből rakott halom tetejére, kockáztatva, hogy eltöri a lábát.

Viselkedési szabály: Ne érintsük a rekonstruált történelmi kiállítások használati tárgyait.

További lehetőségek

1. Találjunk más példákat is a képen, amivel felhívhatjuk a figyelmet valamilyen viselkedési szabályra.

2. Figyeljünk fel a helyes magatartási mintákra is.

3. Ismételjük át a képpel kapcsolatos összes viselkedési szabályt, csoportosítsuk őket, s alkalmazzuk a megfelelő helyen és időben.

Importálja és forgalmazza: Katica Játék Kft.

1077 Bp. Király u. 101.

Tel./Fax: 46 22 388/ 387

E-mail: katica@katica.hu

Web: www.katica.hu